

مقبرة الشعراى تبریز

وحید حسین زاده
ام الهنن حسین زاده

حسین زاده، وحید، ۱۳۴۶ -

مقبره الشعراى تبریز / وحید حسین زاده ام البنین حسین زاده.

- تبریز: ستوده، ۱۳۸۴.

۲۹۸ ص.

ISBN 964-7644-56-6

فهرستویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. ۲۹۵-۲۹۸.

۱. سرخاب (تبریز). ۲. تبریز - آرامگاهها. ۳. شاعران

ایرانی - - تبریز - - مرگدشت نامه. الف. حسین زاده، ام البنین، -
- ب. عنوان.

۹۵۵/۲۲۲

۳ ج ۴۹ ب/ ۲۰۱۹ DSR

۱۹۲۹۳ - ۸۴ م

کتابخانه ملی ایران

انتشارات ستوده

تبریز - خیابان شریعتی جنوبی، مقابل مغازه های سنگی، شماره ۴۶

تلفن ۵۵۶۷۸۱۸ - ۵۵۵۲۴۵۸

مقبره الشعراى تبریز

وحید حسین زاده - ام البنین حسین زاده

• چاپ اول، ۱۳۸۴ • تیراژ ۲۰۰۰ جلد • چاپ، خویکار • لیتوگرافی، تصویر

ISBN: 964-7644-56-6

شابک: ۶ - ۵۶ - ۷۶۴۴ - ۹۶۴

این اثر با همکاری قانون فرهنگ و هنر آذربایجان شرقی چاپ و منتشر گردیده است.

۱		مقدمه
		فصل اول
۵		کوی سرخاب تبریز
		فصل دوم
۱۱		بناها و بقعه های سرخاب
۱۲		بناها
۱۲		ربع رشیدی
۱۵		بقعه ها
۱۵		عون علی
۱۶		سید حمزه
۱۸		صاحب الامر
۱۹		سید ابراهیم
۲۰		تکیه ها
۲۰		حیدر
۲۱		مقابر
۲۱		هفت خواهران
۲۱		حظیره باباحسن
۲۲		حظیره بابامزید

۲۲ مقبرة الشعرا

۲۶ صفة الصفا

فصل سوم

۲۷ مدفونان کوی سرخاب

۲۸ مشاهیر

۲۸ عون بن علی و زین بن علی

۲۸ حارث بن امیه

۲۹ سهراب

۳۰ امیه بن عمرو بن امیه

۳۱ پیر باب

۳۱ پیر محمد مشهور به پیر ممد

۳۲ امام طلحه

۳۲ بابا حسن سرخابی

۳۳ پیر لیفی

۳۴ بابا مزید سرخابی

۳۴ معین الدین صفار

۳۵ خواجه عبدالرحیم از آبادی تبریزی

۳۶ ابی حامد افضل الدین تبریزی

۳۷ قاضی محیی الدین محمد

۳۷ شیخ حسن نخجوانی تبریزی

۳۹ شیخ نورالدین بیمارستانی

۳۹ سید جلال الدین مهدی نقیب تبریزی

۴۰ سید حمزه

۴۱ ناصرالدین منشی کرمانی

۴۳ شرف الدین نوری طارمی

۴۳ نصر الله طبیب

۴۴	 نظام الدین یحییٰ الغوری
۴۵	 نجم الدین سمساری
۴۵	 اخی خیرالدین
۴۶	 کمال الدین عبدالقادر نخجوانی
۴۶	 حافظ حسن زال
۴۷	 شیخ اسحاق مراغی
۴۷	 فرخ الدین احمد اره گر
۴۷	 حافظ حسن کمانکش
۴۸	 میرزا میران شاه
۵۰	 عبدالحی اقطابی
۵۱	 سلطان میر حیدر تونی
۵۱	 پیر سلیمان شاه جوهری
۵۲	 پیر عمادالدین
۵۳	 قاضی مجدالدین محمد انصاری
۵۳	 بابا اسماعیل
۵۴	 اکمل الدین مظفر بزاز تیریزی
۵۴	 امیر عبدالغفار
۵۵	 سید ابراهیم
۵۶	 درویش سراج الدین قاسم
۵۷	 پیر محمد مشهور به استاد پیری حمامی
۵۷	 شمس الدین محمد خطاط
۵۸	 مجدالدین صنع الله کوزه کنانی
۵۹	 علاءالدین محمد
۶۰	 میرزا شفیع مستوفی
۶۰	 برهان الدین واعظ هروی
۶۱	 تاج الدین علی منشاری

۶۱	غیاث الدین محمد
۶۱	بهاء الدین محمد خاکی
۶۲	پیر رازیار
۶۲	پیر قندیلی
۶۳	پیر ترک
۶۳	بابا احمد قمچی باف
۶۳	مولانا محمود ازادی
۶۴	مولانا نجم الدین طارمی
۶۴	سلطان دده علی
۶۴	خلیفه محمد
۶۵	ابوالقاسم مجتهد ایروانی
۶۶	قائم مقام
۶۹	مجدوبعلی شاه
۷۰	ملاباشی ایروانی تبریزی
۷۰	عزیز خان مکرری
۷۲	اقبال السلطنه ماکویی
۷۳	حاج میرزا جواد آقا مجتهد تبریزی
۷۴	ثقة الاسلام تبریزی
۸۱	سلطان القراء
۸۳	حاج سید حسن عدل الملک
۸۵	شیخ محمد خیابانی
۹۱	حسین آقا فشنگچی
۹۲	شاعران
۹۲	اسدی طوسی
۹۵	قطران تبریزی
۱۰۱	فلکی شروانی

۱۰۴		مجیرالدین بیلقانی
۱۱۰		خاقانی شروانی
۱۲۱		ظهیرالدین قاریابی
۱۲۸		شاهپور نیشابوری
۱۳۲		شمس الدین سجاسی
۱۳۳		ذوالفقار شروانی
۱۳۷		همام تبریزی
۱۴۹		مغربی تبریزی
۱۵۷		خلوتی تبریزی
۱۶۰		مانی شیرازی
۱۶۲		لسانی شیرازی
۱۷۲		شکیبی تبریزی
۱۷۴		حیدری تبریزی
۱۷۸		محمد تقی نیر تبریزی
۱۸۵		سهیلی تبریزی
۱۸۹		آذر تبریزی
۱۹۱		شهریار
۲۰۹		آزرم تبریزی
۲۱۵		نجمی تبریزی
۲۲۵		مهدی روشن ضمیر
۲۳۰		پدیده تبریزی
۲۳۹		آذر
		نمایه ها
۲۴۵		نمایه ی اشخاص
۲۷۹		نمایه ی مکان ها
۲۹۵		نمایه ی منابع

مقدمه

ایران، این سرزمین زرافشان در تمام اعصار، مهد پرورش و بالندگی شاعران و عارفان بسیاری بوده است. به جرأت می توان گفت که ایران، سرزمین موعود و قبله گاه بیشتر عارفان و سالکان در قرن های گذشته بوده و تأثیرش را بر شاعران و عارفان سرزمین های دور و نزدیک نیز گذارده است. در هر گوشه از این مرز و بوم، بقعه ای یا مزاری از عارف یا شاعری نامدار می توان جست که بوی عبیر و عنبر، بر خاکش پراکنده و عشق و معرفت را بر کالبد مردمانش دمیده است.

بوی عشق و کمال از چهار گوشه ایران از تبریز، نیشابور، شیراز، اصفهان و ... به مشام می رسد. اما شاید بی هیچ تردید و تعصبی بتوان گفت که تبریز، به جهت جای دادن عارفان و شاعران بی شمار در دل خود بسیار غنی و پربارتر است. وجود شاعران و عارفان صاحب نام در این شهر دلیلی بر این

مدعاست. هر چند برخی از آنان تبریزی و یا حتی آذربایجانی الاصل نبوده اند، اما با این حال هر کدام به علتی به تبریز گذری داشته، به مرور زمان شیفته آن شده و در نهایت برای تمام عمر در این مکان ساکن و طبق وصیت شان در تبریز به خاک سپرده شده اند.

با نگاهی اجمالی به زندگینامه شاعران، عارفان، دانشمندان و نیز هنرمندان دفن شده در تبریز، درجه علاقه آنان به این شهر و در نهایت سکونت در آن روشن می شود. بسیاری از این شاعران، عارفان و هنرمندان، اشعار و جملاتی کوتاه درباره تبریز و فضای روح پرور آن دارند، که دلیلی بر ارادت آنان به تبریز است. چنانکه شیخ کمال خجندی می فرماید:

از بهشت خدای عزّ و جلّ
تا به تبریز نیم فرسنگ است

به یقین می توان گفت که کوی ها و محله های قدیمی تبریز از دیرباز محل و مأوایی برای سالکان راه حق و شاعران نام آور بوده است. محله های چرنداب، گجیل، اهراب، سرخاب، ششگلان، نوبر، دوه چی، انگش (انگج)، مارالان، خیابان (خیابان)، ویلان کوه و ... یادآور فرهیختگان و نامداران بسیاری است که به عالم شعر، هنر و عرفان معرفی شده اند.

شمار مشاهیر و شاعرانی که در طول قرن ها در حظیره ها، بقعه ها و گورستانهای سرخاب دفن شده اند بالغ بر یک هزار نفر بوده است.

در کتاب حاضر سعی شده است تا با استفاده از آثار و منابع مستدل موجود، نام افراد و همچنین مطالبی در مورد زندگی آنان فراهم شود. کتاب در سه فصل ارائه شده است، در فصل اول کوی سرخاب تبریز از منظر جغرافیایی و تاریخی مورد بررسی قرار گرفته است. بناها و بقعه های سرخاب - بقعه ها، تکیه ها، حظیره ها و ... - در فصل دوم ارائه شده است. در فصل پایانی نیز مشاهیر و شاعران مدفون در کوی سرخاب معرفی شده اند. امید است که مورد قبول دوستداران فرهنگ و هنر واقع شود.

در پایان لازم است از مساعدت های جناب آقای رسول بشیری وند - مدیر

کل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان شرقی - و همکاریهای جناب آقای
سعید جلالی - مدیر انتشارات ستوده - که در تهیه منابع مورد نیاز ما را یاری
دادند، تشکر کنیم.

تبریز - شهریور ۱۳۸۴

وحید حسین زاده - ام البنین حسین زاده